

# VAS ÉS FÉMMUNKÁS

Előfizetési ára: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Országos Szövetségének Hivatalos Közlönye  
Egész évre 60 Lei, félévre 30 Lei, negyedévre 15 L, egyes szám 5 L.  
Megjelenik minden hó 1-én

Szerkesztőség és kiadóhivatal:  
Cluj-Kolozsvár, Calea Victoriei 59.  
(volt Magyar-utca) — Telefon 484.

## Miért nincs munka?

Néhány hete a kolozsvári és temesvári szervezett munkásság megmozdulására a hatóságok és a közvélemény kénytelenek a munkanélküliség kérdésével foglalkozni. Iparkodnak a munkanélküliek számáról tájékozódni és tájékoztatni, de már az első lépést is kudarc követi, mert oly országban, ahol a munkásosztály szervekedésének ezer akadály állja útját, ahol tehát a két kezük után élőknek aránylag igen csekély része van megszervezve, ott a munkanélküliségnek még a mértékét sem tudjuk megállapítani. Ez olyan helyzet, mintha az orvos nem tudja megmondani a betegség erejét, a láz hőfokát.

Mert betegség ez, a társadalomnak, a gazdasági életnek betegsége a munkanélküliség. És az aggodalmat fokozza a bizonytalanság. Ahol jól kiépített szervezetekben tömörül a munkásosztály, ott teljes pontossággal meg lehet állapítani a munkanélküliség mértékét s ezenfölül a szervezett tömegekkel képviselőik útján sikeresebben lehet tárgyalni az orvoslásról.

Hát hiszen a tárgyalások itt is megindultak. Kolozsvár és Temesvár szervezett munkássága gyűléseket tartott és memorandumokat nyújtott át a városi hatóságoknak, de — úgy látszik — ezek a mi tömegeink még nem elég erősek arra, hogy a városok vezető urait bürokratikus kényelműkből a gyors intézkedés mezejére szólítsák. Ezek az urak *tárgyalnak, de nem cselekszenek*. Nem gondolnak arra, hogy az emberi test oly gyarló gépezet, amelyet mindennap füteni kell a táplálékkal, mert különben felmondja a szolgálatot. Ők nem tudják mi az, amikor a családfő szombat este még azt a szerény, sőt sokszor nyomorúságos hetibért sem tudja hazavinni feleségének és gyermekeinek. Ők nem gondolnak arra, hogy a hatóságok által elnyomott, üldözött szakszervezetek pénztárait kiüríti a százakra és ezekre menő munkanélküliek segélyezése

És mi lesz azután?

Mi lesz, ha az ezrek és tízezrek éheznek, nyomorognak?

Mintha ezek az urak és magasabban ülő gazdáik, a miniszterek sohasem tanultak volna történelmet. Pedig jó lenne ebben a tejjel-méz-zel folyó Kánaánban arra gondolni, hogy a francia népet is a munkanélküliség, az éhség és nyomor kergette a forradalomba és nem is olyan régen itt Romániában is az inségtől felkorbácsoltt paraszttömegeket fegyveres erővel kellett visszazorítani szomorú oduikba.

Hát mit akarnak az urak?

*Az ország gazdasági és kulturális felődésének előharcosait, a városi ipari proletárokat akarják a kétségbeesésbe kergetni?*

Hát nem tudnak itt csak fegyverrel és börtönnel nyugalmat teremteni?

Nekünk igazán elég volt a háborúból, a forradalmakból. Mi békét, nyugalmat akarunk, de nem a hatalom kikényszerített némaságát, hanem a termelő munka nyomán támadó megelégedettség biztonságát.

Memorandumainkban, gyűléseinken kifejtettük a munkanélküliség okait, felsoroltuk annak orvosszereit. Nem tárgyalni kell itt, hanem cselekedni. Kenyeret adni az éhezőknek, munkát a dolgozni akaróknak. *Hazugság az, hogy nincs pénz*. Milliárdok költenek fölösleges célokra. Az üzlet, a korrupció, a panama dúsgazdagokká teszi a tőke és politika kegyenceit. Hát csak az országra és a népre hasznos, szükséges beruházásokra, közmunkákra, lakásépítésre, csatornázásra, köztisztasági, közegészségügyi, forgalmi intézményekre nem jut pénz? Hát hová teszik

azt a rengeteg jövedelmet, amit ez a természeti kincsekben páratlanul álló dús föld önként ad s amit ezenfölül adókból, vámokból s mindenféle állami jövedelmekből kisajtolnak?

És ha még ez sem elég, ad a külföld pénzt. Igen ám, de csak annak, akiben bizik. Hát miért nem bizik e gazdag ország uraiban? Miért nincs itt olyan jogbiztonság, hogy külföldi kölcsönt kapjunk? Miért kell itt, a győztes, gazdag országban 28—30 százalékot fizetni a banknak?

Mi tudjuk, hogy a tőketermelés a konjunktúra és a válság folytonos hullámzásában tartja a gazdasági életet s így a munkanélküliség ennek a társadalmi és gazdasági rendszernek elmaradhatatlan betegsége. De azt is tudjuk, hogy ennek a betegségnek megvan az orvossága. Csak becsületes és bölcs orvosok kellenek hozzá.

De hol itt a becsület és hol a bölcsesség?

A betegnek, a dolgozó társadalomnak saját erejével kell önmagán segítenie. A profit posványából ki kell ragadnia magát a szabad munka tiszta mezejére, ahová az utat a szocializmus mutatja meg.

De addig is, míg a reakció és a kapitalizmus elzárják előlünk ezt az utat, a dolgozni akaró öntudatos proletárság viharos vádjaként hangoztatjuk a hatalom és a pénz urai felé: **Miért nincs munka?**

Nem felelnek, mert a válasz csak saját bünyőségük beismerése lehetne.

## Ismét meghiusult az orosz vas- és fémmunkások belépése az Internacionáléba

— A Központi-Bizottság hivatalos jelentése —

A vas- és fémmunkás Internacionálé Központi-Bizottsága február hó 7—8 napjain tartotta ülését Berlinben. Az ülésen 15 ország képviselői jelentek meg. Három kisebb szervezet kimentette elmaradását. Az ülés napirendi főpontjai voltak: a nagyorosz vas és fémmunkásszövetség főlvételi kérése; állásfoglalás a vas- és acélipar kartelljével szemben; a legközelebbi nemzetközi kongresszus idejének és napirendjének megállapítása és az évi jelentés.

Az orosz küldöttekkel való tárgyalás eredménytelenül végződött. A Központi-Bizottság képviselői ugyanis követelték a kommunista vas- és fémmunkás szövetségek, csoportok és sejtek feloszlását, ami az egyesülés előfeltétele. Hosszabb tárgyalások és a szokásos orosz gyalázkodások után az orosz küldöttek megtagadták a föltétel teljesítését, ami után nem maradt más hátra, mint a tárgyalásokat abbahagyni.

A most ismételt meghiusult tárgyalások előzményeit a következőkben ismertetjük:

Az 1920-ban Kopenhágában tartott vas- és fémmunkás nemzetközi kongresszus megbízásából a titkárság 1920 október 5-én felhívta az orosz vas- és fémmunkás szövetséget a mi Internacionálénkhoz való csatlakozásra. Erre egy gyalázkodó irás volt a válasz, amit a vörös szakszervezeti internacionálé megalakítása és a hírhedt 21 moszkvai pont közzététele követett, ami egész Nyugateurópában moszkvai parancsra megindította a gyilkos testvérharcot.

1923 május 18-án Friedrichshafenben szövetségünk küldöttsége tárgyalt az orosz vas- és fémmunkásszövetség küldöttségével. Ennek alapján egyezség jött létre, amelyben többek között a nagyorosz vas- és fémmunkásszövetség

képviselői kijelentik, hogy őszinte akaratuk a nemzetközi vas- és fémmunkás szövetséghez tagként csatlakozni és a szervezet kiépítésén bajtársiasan közreműködni. Különösen kijelentették azt is, hogy közre akarnak működni azokban az országokban, amelyekben a vas- és fémmunkás szervezetekben szakadások támadtak, ezeknek megszüntetésére és a vas- és fémmunkások egységének helyreállítására.

1923 május 27-én a friedrichshafeni orosz bizottság vezetésével értekezletet tartott az ugynevezett nemzetközi propaganda központ, amely a vörös szakszervezeti Internacionálé és a nagyorosz vas- és fémmunkás szövetség eszköze azon célból, hogy Nyugateurópa vas- és fémmunkás szervezeteiben szakadást idézzon elő és kommunista propagandát üzzön. Tehát ezen az ülésen a május 18-iki friedrichshafeni egyezség ellenére ilyen irányú felhívás hangzott fel.

Ugyanez év augusztus 23 án Bernben tartott központi bizottsági ülésünk elégtelennek jelentvén ki a friedrichshafeni egyezményt, követelte az orosz vas- és fémmunkás szövetségtől a kommunista szövetségek és csoportok feloszlását. Ez azonban többszöri megbeszélés ellenére sem történt meg. Ennek főoka az, hogy az oroszoknál hiányzik a becsületesség. Szokás szerint az orosz küldöttség most is sértegetésekkel és gyalázkodásokkal kezdte. Főként azért támadtak bennünket, mert az amerikaiakat fölvettük szövetségünkbe, holott ezek sárgák és nem akarnak a kapitalisták ellen küzdeni. Nyilvánvaló, hogy ez ostoba beszéd, de jellemzi az orosz képviselők gondolkodását. Minthogy az elszakadt csoportok fölloszlásáról tudni sem akarnak, ezzel kimutatták, hogy csak azért akarnak belépni szövetségünkbe, hogy ezeket az elpártolt csoportokat támogassák és a mi szervezeteink ellen küzdjenek. Ily körülmények között a központi bizottság nem határozhatott mást, minthogy a tárgyalást megszakítja.

Állásfoglalás a nemzetközi vas- és acélkartell szemben

Reichel szaktárs, a német vas- és fémmunkásszövetség elnökének kimerítő előadása után a korábbi határozatokra való hivatkozással, egyhangulag kimondotta a központi bizottság, hogy

a vasipar racionalizálása és trösztbe csoportosulása

a munkásság erősebb kihasználását s ezzel a munka termelőképességének fokozását jelenti. A racionalizálással a munkásokat fenyegető károk elleni védelem és a munkaerő fenntartása szempontjából követeli az értekezlet a washingtoni egyezmény törvénybeiktatásával a *nyolcórás munkanap* sürgős keresztülvitelét. Föltétlenül szükséges továbbá a *munkások részesülése a racionalizálás eredményeiben a munkabérek felemelése útján*. Ezen fölül monopolisztikus iparu országokban követelni kell nyilvános ellenőrző szerveket, paritásosai alakított szakszervezetekkel, amelyek szükség szerint nemzetközileg is kifejlesztendők. E napirendi ponttal kapcsolatban beható vita folyt a magaskohóipar területén folytatandó szervezkedés és propaganda kérdésében.

Az évi működésről szóló jelentést az ülés tudomásul vette s ennek főbb pontját a kongresszus napirendjére tűzte. Részletes tárgyalás alá kerültek az olaszországi események s az ülésen résztvevők határozatilag kimondták, hogy erkölcsi kötelességévé teszik minden ország munkásainak a küzdő olasz szakszervezeti mozgalom támogatását.

A nemzetközi vas- és fémmunkásszövetség legközelebbi kongresszusának időpontját ez év augusztus hó 8-ára állapították meg Párisban.

Felhívás. Felhívjuk az összes csoportok vezetősegeit, hogy a katonasághoz bevonult mindazon tagoknak tagsági könyveit, akik járulékalakkal rendben vannak s igényjogsultságukat érvényben akarják tartani, ezeknek neveit jelentsék be vagy tagsági könyveit bejegyzzék és megőrzés végett a központi irodának küldjék be. Központi titkárság.

## Milyen az amerikai vasmunkásság gazdasági és szakszervezeti helyzete?

Konrad Ilg, a Nemzetközi Vas- és Fémmunkás Szövetség titkárának jelentése az 1926 szeptember havában az észak-amerikai Egyesült Államokban kiküldött négytagú bizottság működéséről

### Munkásszervezetek — Munkabér- és munkafeltételek — Üzemek és ipar — Benyomások

— Befejező közlemény —

#### Két nagyüzem Shenectady-ben (New-York Állam)

A new-york-állambeli Shenectady-ben, egy nagy ipari központban két nagyvállalatot tekintettünk meg, az egyik The Electrical Company (Turbinák és elektromosgépek gyára) és az American Locomotive Company (Amerikai lokomotívgyár) a másik. A gépgyárban 22.000, s a lokomotívgyárban 5000 munkás és alkalmazott dolgozik. Mindkét vállalat az amerikai nagyvállalatok közé tartozik és az Egyesült-Államok különböző helyein még más nagyüzemekkel rendelkezik, úgy, hogy a foglalkoztatottak száma sokkal nagyobb. A General Electric Company összesen 70.000 munkást, munkásnőt és alkalmazottat foglalkoztat. Már az is meglepetés volt, ahogyan küldöttségünket fogadták. Testvérszervezetünk az igazgatóságnál, mint a Nemzetközi Vas- és Fémmunkás Szövetség küldöttségét jelentett be bennünket, tudták tehát, hogy a munkásság képviselői vagyunk. Az üzemből több igazgató és vezetőszemély fogadott s csaknem 4 órai megbeszélés után következett a kalauzolás az üzemből, ahol minden felvilágosítást a legkészségesebben megadták.

A társaság a világ legnagyobb turbinaberendezéseit és mindenféle elektromos gépeit gyártja. Van egy jól berendezett rádióosztálya is szállagrendszerrel. Technikai felszerelés és egészségügyi berendezések tekintetében nagy, világos csarnokaival és modern szerszámgyárával az üzem bizonyára a legelső helyen áll. Ellentétben a Ford-üzemekkel, itt mindenütt kitűnőek a munkahelyek. A cég híres arról, hogy jó béreket fizet és büszkén mutat rá jóléti intézményeire. Tanult munkások órábérére 75 cent, 1:10 dollár és több. A munkások egy része akkordban dolgozik és 40 százalékkal többet keres az órábérnél. 4000 munkásnő van foglalkoztatva, akik 22—30, 40—45 dollárt is keresnek. A cégnek nagy telkei vannak, amelyeken már egy egész városrész keletkezett az alkalmazottak és munkások házaiból. A házak nem a gyár tulajdonai, hanem eladják azokat a munkásoknak és alkalmazottaknak. Leginkább egy- és kétszobás házak vannak. Az amerikai munkás és alkalmazott erősen iparkodik arra, hogy saját házat szerezzen magának. Ez különben sehol sem olyan erős törekvés, mint itt s a munkások és alkalmazottak sem tesznek kivételt. Nem szükséges különösen kifejtenünk, hogy a vállalkozók saját érdekében támogatják a törekvést, de bizonyos, hogy például e társaság itteni telepei egészen mások, mint az európai gyári házak. Nem kaszányaépületek vannak itt, hanem barátságos házacskák, szép kerttel, utakkal és kőterekkel. A cégnek modern orvosszerekkel és műtőberendezésekkel felszerelt saját kórháza is van. Külön orvossal, ápolónővel és kórházi személyzettel.

Az itteni lokomotívgyárban is az igazgatói irodában fogadtak bennünket és az igazgató kalauzolt az egész gyárban. Itt állítják elő a nagy amerikai háromhengeres lokomotívokat. Ugyanez a cég egy másik gyárban villamoslokomotívokat is gyárt. Az üzem technikailag kitűnő és egészségügyi szempontból is jól van berendezve. Az órábér biztosítása mellett leginkább akkordban dolgoznak. Tanult munkás órábérére 65—90 cent között váltakozik. Akkordban 50—60 százalékkal több a kereset. Az akkordmunkások a rendes órábérnél egy dollárt kereshetnek. Az egy dolláron túli kereset óráként számítva nem fizetett ki. Az igazgatóság azt állítja, hogy a lehető legnagyobb béreket fizeti. A kalapács-üzemekben a tűzimunkások átlag 7 dollárt keresnek naponta. Az elsőrendű kovácsok még napi 15 dollárra is felmennek, sőt még többre is. Mint az igazgatóság biztosított bennünket, a munkásokat előrehaladott életkorukban is foglalkoztatják. Azonfelül némi nyugdíjat is fizet a gyár, 20 szolgálati év után az átlagos kereset 25 százalékát, 40 év után 50 százalékát. Rokkantság vagy hosszas betegség esetén a nyugdíjat hamarabb is megadják. Az üzem teljesítménye hatalmas. Naponta átlag 3, évente 850—900 lokomotívot gyártanak. Raktárra nem készítenek lokomotívot. A megrendelés után 30 nap múlva rendszerint megtörténik a szállítás. Ebben az üzemből nincs szállagrendszer.

#### Állami haditengerészeti műhelyek Washingtonban

A küldöttség Washingtonban meglátogatta az állami haditengerészeti műhelyeket, ahol a haditengerészet és a hadihajók számára a fegyvereket gyártják. A küldöttséget egy tengernagy fogadta és azután egy mérnök kalauzolta a műhelyekben. Nem csoda, ha a technikai berendezések itt semmi kívánivalót sem hagynak fenn. Akinek azonban alkalma van például a szörnyű ágyúkat látni, amelyeket itt készítenek, jogosult kétséggel fogadja az amerikaiakat sokat magasztalt pacifizmusát. Ugy látszik, itt készülnek a világ legnagyobb haditengerészeti gyilkoló gépei, sőt nemzetközi egyezmény következtében kénytelenek voltak az amerikaiak ágyúik legnagyobb kaliberét mérsékelni. Az üzemek világosak, tágasak, egészségügyi szempontból kifogástalanok és a legmodernebb technikával vannak felszerelve. Az üzem teljesen szervezve van és a munkafeltételek fölötté állanak a magánvállalatok átlagának.

#### Üzemlátogatások Chicagóban

Chicago az Egyesült-Államok második legnagyobb milliós városa. Aránylag itt vannak a munkások legjobban szervezve és itt kapják a legmagasabb munkabéreket. Megtekintettük az Automatic Electric Company of Chicago (Automatikus telefonkészülékek gyára), továbbá a Goss Printing Press Company (Rotációs és nyomdai gépek gyára) üzemét, valamint a chicagói nagy vágóhidakat. Az automatikus telefongyár keresetében 4000 munkást, munkásnőt és alkalmazottat foglalkoztat. Nagyon sok a munkásnő. Itt is a legmodernebb technikai berendezéseket láttuk. A munkabérek az átlagon felül állanak, az átlag 70:06 cent. Az üzem teljesen szervezve van, a heti munkaidő 44 óra.

A rotációs és nyomdai gépgyár 1200 munkást foglalkoztat, csaknem mind tanult szakmunkást. Itt készülnek a legnagyobb rotációs gépek. Technikai szempontból, úgy látszik, nem áll fölötté az európaiaknak. A munkabér minimuma a tanult gépmunkásnál 96 cent óránként, speciálmunkásnál 1:25 dollár. Heti munkaidő 48 óra. Az üzem szintén teljesen szervezve van.

A chicagói vágóhidak egész városrészt alkotnak. Minden nap óriási nyájukat mérszárolnak le és a hus minden elképzelhető formában kerül a kereskedelembe. Egyetlen cégnél naponta több mint 50.000 szarvasmarhát, juhot és sertést vágna le. E statisztika azt mutatja, hogy évente három millió szarvasmarha, öt millió juh és nyolc millió sertés kerül vágóhídra. A munka némely osztályokban nagyon véres és érthető, hogy ezt a munkát leginkább szíves vagy bevándorolt munkások végzik. Az egész folyamat bámulatos gyorsan megy végbe. 40 perc alatt a legerősebb ökrök vagy bivaly, attól számítva, hogy a vágóhíd udvarára gördül, teljesen feldolgozva és becsomagolva kerül a jépgépjébe. A munka itt is futószalagrendszerrel történik. Minden lehetséges értékesítő eljárással az állatok minden részét felhasználják, úgy hogy itt hulladék ugyszólván nincs. Az európai fogalmaknak a mérszálás és értékesítés ilyen módja nem nagyon felel meg, Amerikában azonban az biztosított a fogyasztást és az amerikaiak ugylátszik nagyon büszkéek erre.

#### Munkabérek és munkafeltételek

Kétségtelen, hogy a reálmunkabérek jelentékenyen magasabbak az Egyesült-Államokban, mint Európában. Sőt oly nagy a különbség, hogy csodálkozunk kell, miképpen tudnak az Egyesült-Államok versenyezni Európával. Semmiesetre sem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy az amerikai kapitalizmus még fiatal és rohamos föllendülésben van. Még mindig egész új városok keletkeznek, amelyek néhány év alatt a lakosok százezeivel rendelkeznek. Új terület beláthatatlan mértékben áll még előtűk. Ma még a nyersanyagokkal is szinte rablógazdálkodást űzhetnek. Mindezek a kedvező tényezők azonban nem magyarázhatják meg eléggé a munka jobb díjazását. A nagy különbség főtenyezője az amerikai és európai vállalkozók és tőkés gondolkodásmódjában való nagy eltérésben keresendő. Az amerikai vállalkozó vagy tőkés sem gondolkozik kevésbé kapitalisztikusan, mint az európai, de nem olyan bornirt, mint a megcsontosodott reakciós európai nyárspolgár, aki a magasabb munkabérek és jobb munkafeltételek ellen gyakran már csak elvből is küzd. Az amerikai vállalkozók rájöttek arra, hogy magasabb munkabérekkel hatalmas belföldi piacot biztosítanak maguknak, míg az európai vállalkozók éhbérek fizetésével akarják maguknak a külföldi piacot biztosítani. Ilyképen a munkásság győnye vásárlóereje következtében belföldi piacukat elvesztik. A vas- és fémmunkások bérei 50 cent és 1:50 dollár között váltakoznak, de magasabbra is rugnak óránként. A vas- és fémmunkások átlagbére 65—70 cent. — A tanult munkások, akikhez sok gépmunkás és betanult munkás is számítódik, jelentékenyen többet keresnek az átlagnál. Átlag 100 százalékkal magasabban állanak a munkabérek, mint a szilárd valutájú európai államokban, a többiek nem is hasonlíthatók össze, ezzel szemben az amerikai munkás létfenntartása alig kerül 50 százalékkal többre, mint az európaié.

Európában talán meg fogják próbálni, hogy az Egyesült-Államok magasabb munkabéreit az amerikai munkás nagyobb munkaszeretetének vagy nagyobb teljesítőképességének javára írják. Ez az állítás azonban hazug koholmány. A teljesítmény tekintetében éppen az ellenkező volna az igaz. Ez tény, amit nem lehet letagadni.

Mindazonáltal egyáltalán nem lehet azt mondani, hogy az Egyesült-Államokban a munkásságnak kitűnően megy a dolga és számára a szociális kérdés már meg lenne oldva. Nagy részüik, százezerszámra nem kapja meg a létminimumhoz szükséges munkabérekét. Az Egyesült-Államokban is gyakran kell harcolni minden egyes centért. A szakszervezeti harcok tartósság, keménység és brutalitás tekintetében az amerikai nagy fogalmaknak felelnek meg. Az államhatalom teljesen a vállalkozók pártján áll. Ehhez járul, hogy a vállalkozók olyan eszközöket használnak (fegyveres zsoldosok, agentprovokatórok és kémek), amelyeket előtűnk, európaiak előtt szinte felfoghatatlanok. A hosszú sztrájkok csaknem mindig véresen folynak le. Az 1919. évi nagy acélmunkássztrájk és a vasúti műhelyek sztrájkja több tucat millió dollárjába került a szakszervezetnek. Sok sztrájkoló a rendőrséggel és

a vállalatok zsoldosaival vívott formális csatákban halálát lelta. Az acélművek sztrájkja elveszett és a szervezet nem tudta megtartani ezt a vegyes munkásságot, noha az amerikai szakszervezeti szövetség óriási áldozatokat hozott. Annnyit mindenestre elérték, hogy az acél- és vasművekben a kettős műszakot vezették be a hármas műszak helyébe. A bérek is lényegesen emelkedtek és ma napi 6—7 dollárra rugnak. A vas- és acélművekben 4—500.000 munkás dolgozik. A munka akkordban folyik, a fizetés csoportakkorban vagy tonna szerint történik. A gépgyárakban a tanult munkások kevésbé dolgoznak akkordban, mint Európában. A kvalifikált gépgyári munkások az akkordmunkát mindmáig visszautasították.

A munkaidő, az erre vonatkozó törvényhozás teljes hiányában, nagyon különböző. Általában azt lehet mondani, hogy a munkásoknak körülbelül fele heti 48 órát dolgozik, vagy még kevesebbet, a másik fele 48 óránál többet, ami a vas-, fém- és gépipart illeti, sok üzemből 44—48 órát dolgoznak. Néhol azonban 50—52 órát is. A legnagyobb eredményt a vas- és acélművek sztrájkja után érték el, amikor a 12 órás műszakot 8 órára csökkentették.

Mindent összefoglalva megállapítható, hogy az aránylag nem nagyon erős szakszervezetek a munkafeltételekre nagy befolyást gyakorolnak. Nagy és súlyos feladat vár még rájuk, nevezetesen a tanulatlan munkások szempontjából, akik egyáltalán nincsenek szervezve, azonban a termelésben mind nagyobb szerepet játszanak.

Azok a fontos szociálpolitikai kérdések, amelyek Európában munkásmozgalmában oly nagy jelentőségűek, az Egyesült-Államokban csaknem ismeretlenek. *Munkásvédő törvények*, kevés kivétellel, ugyszólván *nincsenek*. Ebben a tekintetben a vállalkozók semmiféle nehézséggel nem találkoznak. Érdekes azonban, hogy maguk a munkások és a szervezetek sem törődnek sokat a szociális kérdésekkel. Ez főként arra vezethető vissza, hogy az amerikai munkásmozgalmában egyáltalán *nincs vezető politikai munkáspárt*. Nem lehet azonban azt gondolni, hogy ez a helyzet mindig így marad. Az amerikaiaknál is elő fog állani a szociális törvényhozás szükségessége. Egyébként helytelen fölfogás, hogy az amerikai vállalkozó azért versenyképesebb, mert szociális célokra nincsen semmi kiadása. A szociális állami törvények hiánya következtében ugyanis a vállalkozó kénytelen volt üzemből bizonyos berendezéseket felállítani. Az ilyen természetű kiadások nem sokkal kisebbek, mint nálunk. Mindezek az intézmények, mint nyugdíjpénztárak, biztosítópénztárak, takarékpénztárak nem elégíthetik ki a munkásokat. Elsősorban az üzemek közötti különbségek vannak és így a munkás az üzemmél nagyobb függésbe kerül. *Az európai rendszer kétségtelenül sokkal előnyösebb, mint az amerikai.*

#### Othonavatás Tordán

A tordai vasascsoport vezetősége február 5-én ünnepélyes keretek között nyitotta meg az ujonnan kibérelt csoporthelyiséget. Az ünnepélyes alkalommal jó szórakoztató műsor volt összeállítva, melynek szereplői Darmstädter Margitka, Dobos Zsigmond és Zecha Rezső elvtársak voltak.

Téglás szaktárs, csoporttitkár a munkásokon fontosságát szorgalmazta és fölkererte a megjelenteket, hogy minél messzebbmenőleg támogassák a munkásokon látogatásukat.

A vezetőség igyekezni fog mindenben teljesíteni a munkásság óhaját és szórakoztató játékokról gondoskodni fog, hogy a szaktársak jól érezzék magukat és tanulhassanak az otthon helyiségeiben.

A jól sikerült othonmegnyitás alkalmával ismét bebizonyította a tordai munkásság, hogy áldozatot is tud hozni a munkásság ügyéért. A helyicsoport vezetősége köszönetet mond mindazoknak, akik szereplésükkel vagy anyagilag támogatták ezen estélynek a sikerét és akik anyagilag hozzájárultak a munkásokon alap növeléséhez.

Köszönettel nyugtázzuk a következő összegeket: Mátyás Albert 100, Bözödi Elek 50, Senger Aladár 50, Nagy Károly 50, Baczai Béla 50, Szél Károly 50, Kovács József 40, Orosz Sándor, Gártner Adolf, Lovrits László, Vizi József, Katona József, Szevényi Sándor, Zecha Rezső, NN, Korpádi Gyula 40, Fóris Ernő, Zsivánovits Dragotin, Füzér András 30, Juhász Ernő 25, Kovács Árpád, Edler József, Ménasági Géza, Bíró István, Szabó Izidor, Darmstädter István, Szántó Dénes, Kuvik Frigyes, Jakab József, Mucsi Mihály, Finta Gyula, ifj. Denezsi Jenő és Hornyák Károly 20, Téglás Andrásné 100 lei. Összesen: 1445 lei.

Felhívás. Ezennel felhívjuk mindazon csoportok vezetőségeit, akik még az 1926. évi régi bélyegeket nem küldték be, azt azonnal küldjék be a központi irodának.

#### Központi titkárság.

Nyugtázás. A vas-, fém- és vegyipari munkások szövetségének központi vezetősége ezúton nyugtázza a petroseni csoport által beküldött 17.625 lejt és a lupeni csoport által beküldött 15.150 lejt, mely összegeket fenti csoportok Munkásokon-alap céljára befizettek a Szövetség központi pénztárába.

Helyreigazítás. Mult számú szaklapunkban a szatmári csoport nem Medgyesi Sándort, hanem a hivatkozott alapszabályok értelmében Hegyesi Sándort törölte.

Köszönetnyilvánítás. Alulírottak köszönetet mondunk a tordai Solvay-művek munkásainak, felejtetlen apának és anyának elhunyt alkalmával tanúsított részvételükért és anyagi támogatásukért. — Alsószentmihály, 1927 január 30. A hátramaradt 8 árva.

Figyelmeztetés! Klíkovszky Rudolf lakatos és mozdonyvezető, 1200 lei adósság hátrahagyásával Petrozsenyiből megszökött. Az adósságát két jótállós szaktársunk kellett megfizesse. — Óvakodjanak szaktársaink a hasonló becsapásoktól.

### Bérredukció

#### a Munkaadó Szövetség határozata

A drágaság folyton nő, egyik nap a hus, másik nap a kenyér s azután pedig a ruhaneműk ára emelkedik fölé. A kormány maga is beállt az ádrágitók díszes sorába s maga is állandóan emeli egy a közvetett adókat, valamint a monopolcikkéket járát. A vasúti szállítások emeléséről jobb ha nem is beszélünk, mert az már valóságos örület, ami a vasutainknál ma történik.

Mindent megadóznak s mindent megdrágítanak ma nálunk s csak éppen a munkabérek felemelését hagyják ki a számításból. Nyomorog a munkásság s éhbérékért tengetik egyik napról a másikra létüket. S mintha csak összeesküvés történe, a Munkaadó Szövetség is eljöttnek látja az időt, hogy egyet szorítson a munkásságot agyonszorító prés kerekén.

Határozatilag munkabérredukciót akarnak keresztülvinni az egész vonalon. Indokolt béremelés ellensúlyozására, már jóelőre indokolatlanul bérredukciót dobtak be a munkásság sorába. Ezzel az eszközzel akarják emelni az üzemek termelőképességét, jobbanmondva a profitot. Ehez munkástól több munkateljesítményt várnak, — ez a mi kapitalistáinknak legujabb ideája.

Ha végignézzük Románia siralmas közgazdasági viszonyait, minden tény ellene mond annak az örületnek, hogy itt bérredukcióra lenne szükség. Ellenkezőleg, az összes tények mintegy parancsolólag írják elő a munkabérek fokozottabb emelését. Ezt bizonyítja az a tény, hogy 55-szörös drágasági indexünk ellenére 20-30-szoros munkabéreket fizetnek. Mászóval 48% os életnivója van a romániai vasmunkásságnak, ha a háboru előtti 100%-osnak vesszük. Ide juttatta a jól szervezett, telhetetlen kapitalista önzés a nem eléggé szervezett munkásságot. S még ez sem elég! Még lejjebb akarják szorítani a rabszolgakort is megszegyenítő életvívónkat!

Talán még az örületben is több logika van, mint a Munkaadó Szövetség bérredukciós határozatában.

Sehol, egyetlen európai államban sincs olyan alacsony életnivója az ipari munkásságnak, mint itt nálunk Romániában. Ez egy olyan tény, amelyet a Munkaadó Szövetség vezetői is tudnak s ennek dacára provokativ módon a munkabérek leszállítását s a kollektív szerződéses fölrugását vették fel gyalázatos programjukba. A munkás helyzete a tőkés társadalomban sehol sem irigylésreemeltő, de ha összehasonlítjuk a különböző államok munkásságának az életvívóját, meglepő módon domborodik ki az életvívó a demokratikus állapotoktól függően.

Hogy ezt igazoljuk, fölhozzuk az ausztriai munkásság 147/0-os életvívóját, ami azt jelenti, hogy ma az ausztriai munkás 47%-kal jobban él, mint ahogy a háboru előtti élt. Vagyis ha a háboru előtti életét 100-al jelezzük, ugy a mai megélhetése 147.

A háboruban győztes Romániában 100=48, a vesztes Ausztriában pedig 100=147-el. Kell-e ennél meggyőzőbb bizonyíték?

Sem a valutánk állása, sem a megélhetési viszonyaink nem teszik indokoltá ezt a nagyfokú eltérést. Bizonyíthatjuk azzal is, hogy Ausztriában 1'20-tól 1'60 shillingig terjedő órabérek vannak s a cukor ára kilógramonként 0'80 shilling, vagyis átlag 40 percet dolgozik egy munkás egy kiló cukorért, míg nálunk 120 percet kell ugyanazért dolgoznia.

Egy középminőségű ruha árért:

Csehszlovákiában . . . . .	80 órárt,
Lengyelországban . . . . .	100 " "
Ausztriában . . . . .	112 " "
Magyarországon . . . . .	125 " "
Jugoszláviában . . . . .	200 " "
Romániában . . . . .	277 " "

kell dolgozzon egy munkás.

Hogy az életvívó különbségekről fogalmunk legyen, vegyünk fel a számításunk alapjául egy hatod óltöny ruhát, 5 kgr. cukrot, 20 kgr. húst és 20 kgr. kenyeret. A fenti cikkekért Csehszlovákiában 75 órárt, Ausztriában 85 órárt, Magyarországon 92 órárt, Jugoszláviában 102 órárt és Romániában 114 órárt dolgozik egy vasmunkás.

Természetesen a belga-, francia-, holland-, svéd-, norvég-, angol és az amerikai munkások életvívója még sokkal magasabb, de mi a közeli államok munkásságának a gazdasági helyzetével is eléggé bizonyíthatjuk a romániai munkásság alacsony életvívóját.

Nekünk majdnem érthetetlen, álomszerű, ha olvassuk az amerikai munkástestvéreink 52 dolláros heti átlagos keresetét, ami 8840 leinek felel meg, pedig a megélhetés egyáltalán nem olyan hatványozott mértékben drágult meg Amerikában, mint ahogy azt mi Romániában a bőrünkön érezzük.

Ahhoz, hogy az ipar fejlődjön, nem munkabérredukció, hanem béremelés, megelégedett munkásság emberies életvívója szükséges, mert csakis így képzelhető el egy egészséges verseny a jobban díjazott, külföldi munkások által termelt árukkal szemben.

Technikai tökéletesítés és tőke kell a kapitalista termeléshez s nem munkabérredukció kell a mi egészségtelen ipari termelésünk fellendítéséhez. Persze, a Munkaadó Szövetség könnyebben keresztülvihetőnek gondolja még egy darab kenyeret elvinni az eddig is ehez munkásaik szájából s ez a magyarázata a legujabb provokációjuknak.

A mi gyalázatos életvívónknál csak a szervezett-ségünk arányszáma alacsonyabb s ez teszi érthetővé, hogy ilyen határozatot is hozhat egy Országos Munkaadó Szövetség, de elszámították magukat, mert a már roskadásig terhelt szervezett vasmunkásság vállaira újabb terhet rakni, mindenzedon megakadályozni mi is elhatároztuk!

Aki szelet vet, vihart arat, mondja a közmondás s nem jó a tüzzel játszani!

Köszönetnyilvánítás. Ezuton mondok köszönetet a csúji öntőszaktársaimnak a betegségem ideje alatt nyújtott szives anyagi támogatásukért.

Berger János, öntő.

## Helyicsoportok közgyűlései

**Brassó.** — Brassói csoportunk február hó 20-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Tánase szaktárs elnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg a közgyűlést és a vezetőség működését vázolta. Pialoga szaktárs a pénztári jelentést tette meg. Fűzi szaktárs az ellenőri jelentést ismertette, amiket a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett. Rusu titkár szaktárs részletes jelentést tett a titkárság működéséről, az elért eredményekről, ugy szervezési, valamint bérjavítási téren. Foglalkozott az oktatás fontosságával és a pártsajtó szükségességével is. Majd rátért a munkástörvények ismertetésére, amit tucatszámra gyártanak a munkásság megkérdezése és véleményének a figyelembevétele nélkül. A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a titkári jelentést. A kandidáló-bizottság megválasztása után korelnöknek Kerekes Mór szaktársat választották meg, aki rámutatott a szervezeti élet nagy fontosságára, valamint vázolta azt a programot, amit az új vezetőségnek megvalósítani kell. A jelölőbizottság jelentése alapján az új vezetőségbe következő szaktársak lettek beválasztva: Elnök: Tóth József; alelnök: Fűzi Mihály; pénztárosok: Moşiu Simon és Pialoga Lajos; jegyző: Hamari Béla; ellenőrök: Leder Ioan, Tánase Ioan. Választmányi tagok: Szilágyi Gyula, Drexler Ferenc és Balan Costantin; szervező-bizottságba: Szócs Dávid, Vuşmuc Radu, Kerekes Mór, Pialoga József, Leder János és Fűzi Mihály szaktársak lettek beválasztva. Az indítványok során a közgyűlés annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a szövetség által kezdeményezett temetkezési segély országos értelemben egy üdvös és hasznos célt szolgál és ezt a szövetség minél előbb valósítsa meg. Pozsonyi elvtárs az építómunkások nevében, Misik elvtárs a falmunkások nevében kívának nagy sikert az új vezetőségnek. Tóth szaktárs elnök szervezkedésre buzdító, lelkes szavakkal a közgyűlést azon reményben zárta be, hogy az év folyamán az új vezetőségnek sikerülni fog a brassói csoportot a régi nagyságra emelni.

**Lonia.** — Az itteni csoport február hó 13-án tartotta meg rendes évi közgyűlését. Trnka szaktárs megnyitja a gyűlést s üdvözlöi a közgyűlés tagjait és azután a csoport évi jelentését terjeszti elő. A szervezés terén sikerrel dolgozott a vezetőség, amennyiben 205 új taggal emelkedett a csoport taglétszáma. A bérmozgalom terén, habár a mai viszonyoknak nem megfelelőleg is, de mégis eredményről számolhatunk be. Az év folyamán kétféle értekezést tartottak, melyek részére fizetésjavítást ismertetett a vezetőségnek kulturális téren kifejtett munkálkodását, valamint jelentést tesz az évközben kibővített könyvtárról is. Kamaninski szaktárs a pénztári jelentést és Szóke szaktárs az ellenőri jelentést teszik meg, amit a közgyűlés tudomásul vett. Gárboveanu szaktárs a szervezkedés fontosságáról s a szervezet folytán elért eredményekről beszél, ismerteti továbbá a mai általános gazdasági helyzetet. Végül szervezkedésre és összetartásra hívja fel a munkásságot, mondván: ha valahol szükség van a szolidaritásra, ugy ez fokozottabb mértékben áll fenn a zsilvölgyében.

A közgyűlés azután az új vezetőséget választotta meg, mely szerint elnök: Trnka János; alelnök: Pop János; jegyzők: Kamaninski János és Vágó Miklós; pénztárosok: Kreitzer Gyula, Bogye József; könyvtárosok: Imre János; ellenőrök: Csabli Ödön és Barsai Jenő. Választmányi tagok: Albu Tánase, Preda Miklós, Georges Vasilie, Mezei Ferenc, Lerch János; póttagok: Trnka István, Zatró János és Márk George. A közgyűlés elhatározta, hogy a jövőben jegyzőkönyvi megrovásban fogják részesíteni mindazokat, akik a gyűlésekről igazolatlanul távol tartják magukat. Ezután Trnka szaktárs az új vezetőség nevében megköszöni a bizalmat, ígérve, hogy a jövőben, ha a munkásságnak az itt tapasztalt lelkes támogatása mellettük lesz, ugy még nagyobb odaadással fognak munkálkodni az összesség érdekében.

**Petroşeni.** — Február hó 6-án tartott petroşeni csoportunk évi közgyűlést. A gyűlést Droblits szaktárs nyitotta meg s egyben jelentést tesz a csoport múlt évi működéséről, ugy a szervezés terén kifejtett munkálkodásokról, mint bértárgyalásokról. Hüttér szaktárs a pénztári jelentést terjeszti elő, Dán szaktárs az ellenőrző bizottság részéről teszi meg a jelentést. A jelentéseket a közgyűlés tagjai tudomásul vették. Korelnöknek Wenzel szaktárs lett megválasztva. Majd Gárboveanu szaktárs üdvözlöi a közgyűlést a

szövetség, valamint a kerületi titkárság részéről. Beszél a szervezet fontosságáról és rámutat a fejlettebb szervezetek munkálkodásainak eredményeire s ezek példáján okulva a zsilvölgyi munkásság is fokozottabb mértékben kell szervezeteit kiépítenie, hogy eredményeket érthessenek el. Ezek után a közgyűlés az új vezetőséget választotta meg, mely szerint elnök: Droblits Viktor; alelnök: Berian Ioan; pénztárosok: Schneider János és Ulrich József; jegyzők: Stanciu József és Silvestru Nicolai; ellenőrök: Hüttér János, Dan Zacharia; választmányi tagok: Adam Mihály, Bachner József, Hüttér Adolf, Borsod Balázs, Borsek Antal; póttagok: Hafejan George és Brettfeld Sándor. Wenzel szaktárs felszólalása után Droblits elnök szaktárs a gyűlést lelkes hangulatban bezárja.

**Bocşa-Románia.** — Bocşa-Románia január 26-án tartották meg vasmunkáscsoportunk tagjai rendes évi közgyűlést. Dregan szaktárs üdvözlöi szavai után Petrovici szaktárs olvasta fel a múlt évi közgyűlés jegyzőkönyvét és azután a csoport erkölcsi jelentését tette meg. Falat szaktárs a pénztári jelentést, Petrovici szaktárs az ellenőrző-bizottság jelentését ismertette. A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette a vezetőség anyagi és erkölcsi jelentését. Kindner szaktárs központi kiküldött a munkásság gazdasági helyzetét ismerteti. Azután pedig a szervezkedés fontosságáról tartott előadást. Schmiedt szaktárs szintén a munkásság gazdasági helyzetével foglalkozott. Több panasz hangzott el a betegsegélyzői mizériák ellen és a közgyűlés határozatilag kérte egy állandó orvosnak a községben való alkalmaztatását. A munkakamarák törvénytervezete ellen szintén határozatilag tiltakozott a közgyűlés és munkakamarák fölállítását követelte. Azután az új vezetőséget választották meg, melynek tagjai a következő szaktársak lettek: Elnök: Dionisie Dragan, alelnök: Schmiedt Jenő, jegyzők: Petrovici Aurel és Kovács Lajos, pénztárosok: Falat János és Kurunczi József, könyvtáros: Hodoşan Pál, ellenőrök: Renner Ferenc, Höfflinger August és Csuka Miklós. Választmányi tagok: Vonce Petru, Kurunczi Ferenc, Morin Adam, Fencz Rudolf és Péter Szalmási.

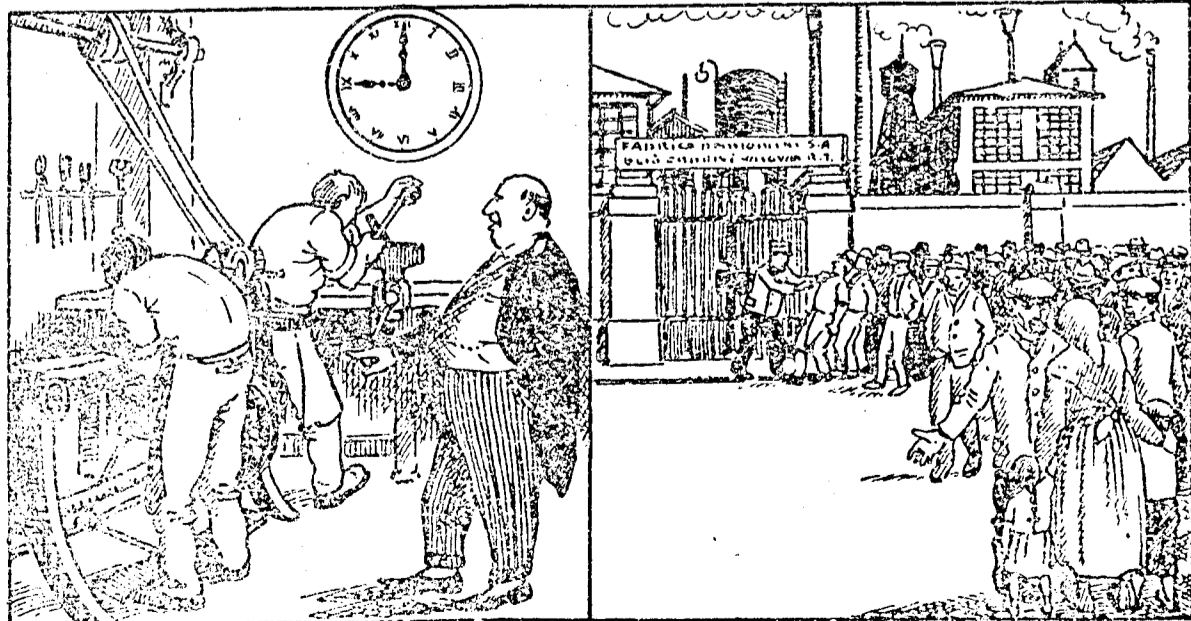
Dregan szaktárs szervezkedésre és összetartásra buzdító szavaival a közgyűlést bezárta.

**Zerneşti.** — Január 23-án tartotta zerneşti csoportunk rendes évi közgyűlését. Velcea elnök szaktárs nyitotta meg a gyűlést és a csoport évi működéséről tesz kimerítő jelentést. Baiu Costica pénztárnok a csoport évi pénztári forgalmát és vagyonát ismerteti. Magyar elvtárs a könyvtári jelentést teszi meg, mely szerint 1926. évben a csoport mintegy 27 ezer lej értékű könyvet vásárolt; a közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi. Rusu kerületi titkár az általános munkásmozgalom és a lejárt kollektív-szerződéssel kapcsolatos munkálatokról tesz kimerítő jelentést. A kandidáló-bizottság az új vezetőségbe a következő elvtársakat javasolja, ami egyhangulag elfogadjatik. Elnök: Velcea Dumitru, alelnökök: Dragos Andreiu, Căţoiu Teodor, pénztárosok: Baiu Costica, Mania Ioan, jegyző: Magyar Ioan. Felügyelő-bizottság: Căldărea Ştefan, Ciocjan Ioan, Moroşiu Ioan. Vezetőségi tagok: Fugaciu Ioan, Tărean Ioan, Stroe Ioan, Kertész Ioan, Ferencz Rudolf, Lajos Andreiu, Duţu Ştefan.

A bizalmiférfiak megválasztása után Velcea elnök szaktárs az ülést bezárja.

**Ferdinandi.** — A ferdinandi csoport február 6-án tartotta közgyűlését. A gyűlést Buzzi Sándor szaktárs nyitotta meg és az évi jelentést ugyan-csak ő terjesztette elő. Jelentése szerint, — bár a vezetőségnek egy-két tagja minden lehetőséget elkövetett a munkásság megszervezése érdekében, de eredmények mégsem voltak elérhetőek, így sajnos, inkább csak a ferdinandi siralmas állapotokat ismertetheti. A pénztári és ellenőri jelentések után a közgyűlés az új vezetőséget választotta meg, mely szerint elnök: Valuch József, alelnök: Blaustyak Adolf, pénztárosok: Kupf Leonhardt és Augustin Ferenc, jegyzők: Hauer Trandafir és Pecol Alfréd. Ellenőr: Kovács József. Könyvtárosok: Stubavszky Károly. Póttagok: Dekola Ferenc, Ritz August és Kunder József.

Amíg összes csoportjaink jelentéseikben fejlődésről és a mozgalom terén elért eredményekről számolnak be, addig az itteni csoport jelentése mindennek mögötte maradt a többieknek. Ennek főoka az itteni munkásság saját sorsa iránti nemtörődömségében



Tulórázás eredménye: a munkanélküliség!

rejlik. Ha akad is egy-két lelkes ember, aki minden tudását és tehetségét latba veti, de ezek minden jó-akarata hajótörést szenved a nagymérvben begyökere- sedett tudatlanságban szenvedő, szolgalelkű szerve- zetlen munkásságon. Nem mulaszthatjuk el e helyen is figyelmeztetni a ferdinandi munkásságot, okuljanak és vegyenek példát a többi vasascsoportoktól, építsék ki szervezeteiket, legyenek kiűző társai a szervezett vas- és fémmunkások táborának, amíg nem késő.

**Criseni.** — A criseni (pusztakaláni) csoport közgyűlése január 30-án lett megtartva Timis Romu- lus elnökletével. A jelentések megtétele után Muntean Miklós központi titkár kiküldött hosszabb előadás keretében ismerteti a romániai munkásság helyzetét. Majd a jelölőbizottság javaslata alapján az új vezető- ségbe a következő szaktársak lettek beválasztva: Platinka Emil elnök, Muntean Ilie és Kovelus József másodelnökök, Glauber Árpád és Hummel Kornél jegyzők, Egyed Árpád, Kovacs János és Schier Ferdinand ellenőrök, Craif Ferenc és Czibula Adolf pénztárosok. Választmányi tagok: Particsek Ferenc, Febrer Eduard, Baumann Emil, Teibel Ferdinand, Grödlisch Rezső. Választmányi póttagok: Várad János, Schima Adolf, Urkancz Imre, Franciskovits Pável, Ubluer István. Lapkezelő: Brettfeld Sándor. Könyv- tárnokok: Lipták József és ifj. Meirel Ödön. Az új vezetőség megválasztása után Timis elvtárs javasolja, hogy a közgyűlés szavazzon meg 4000 lejt a könyvtár részére és kerestessék meg a központ is a könyvtár támogatása irányában. Brettfeld elvtárs javasolja, hogy szakszervezetünk fennállásának 20 éves évfor- dulóját jubileumi ünnepély keretében tartsák meg, diszkyűlés és műkedvelőelőadással kapcsolatban. Továbbá közli a tagokkal, hogy a pártadó január 1-től 2 lej és a tagkönyv ára 5 lej és felkéri a jelen- levőket, amennyiben akadna olyan, aki nem tagja a pártnak, az haladéktalanul iratkozzon be. Ismertette a pártlapok nagy jelentőségét, javasolja, hogy min- den szervezett munkásra legyen kötelező a pártajtó előfizetése. A javaslatok elfogadása után lelkes han- gulatban a közgyűlés véget ért.

### A munkásnőket is be kell vinni a szakszervezeti mozgalomba!

A Szakszervezeti Internacionale negyedszá- zados főnállása alkalmából gondolkoznunk kell ennek minél nagyobb megerősítésén. Ha elgon- doljuk, hogy 25 évvel ezelőtt kilenc ország munkássága három és fél millió taggal egye- sült ebben az Internacionáléban, amely most 23 országnak több, mint tizenhárommillió mun- kását egyesíti, komoly reményünk lehet a to- vábbi haladásra.

Egyik legsürgősebb feladatunk a munkásnők megszervezése. A fenti tizenhárommillió szerve- zett munkásból ugyanis kerek számban egy- millióhétszáz ezer tartozik a női nemhez, de egészen bizonyos, hogy milliókra megy azok- nak a nőknek a száma, akik csak az ipari ter- melésben is részt vesznek s ezért ezeket az óriási nőmunkástömegeket minél előbb és minél nagyobb mértékben be kell vonni a szakszer- vezeti mozgalomba. Így például Németország- ban 750,000 női munkás van szervezve, de csak ebben az egy országban még sok millió nő dolgozik. Nálunk is, a saját háztartásukon kívül bérért dolgozó munkásnők számát több százezerre lehet tenni s a szervezett munkás- nők száma oly jelentéktelen, hogy a statisztikai főlvétel tárgyát sem igen képezi. Ezen a téren tehát óriási feladat előtt állunk.

A szakszervezeti mozgalom előnyeit, har- caink eredményeit élvezik ezek a szervezeten munkásnők is, méltányos tehát mindenekelőtt, hogy ők is hozzájáruljanak a szakszervezetek fenntartásának terhehez. Fel kell őket világosi- tani arról, hogy nem állhat meg az az okos- kodásuk, mely szerint ők csak ideiglenesen, férjhezmenetelükig dolgoznak, mert a mai gazda- sági helyzetben egyrészt a férjhezmenetel egyre több akadályba ütközik, másrészt a nehéz ke- reseti viszonyok között igen sok munkásnő kény- telen férjhezmenetele után is dolgozni, mert a férj és családfő keresete nem elegendő a család fenntartására. Egyébként ez az okoskodás erköl- csileg sem helyeselhető önzésre vall, mert min- den ellenszolgáltatás nélkül akar proletártestvérei rovására előnyökhöz jutni az, aki a szakszer- vezettel szemben köteleességét nem teljesíti.

Minden szakszervezetnek köteleessége tehát minél erélyesebb propagandát folytatni a hozzá- tartozó iparágakban dolgozó nők megszervezé- sére, ami által egész szakszervezeti életünk gyors és erős fejlődésnek indulhat, nemcsak az ilyen nyert új szervezeti tagok anyagi és erkölcsi hozzájárulásával, hanem azért is, mert sokszor a szervezeten munkásnő még a csa- ladjához tartozó szervezett munkást is vissza- tartja a szervezeti mozgalomban való tevékeny részvételtől.

## Üveges munkások köréből

### Üvegesmunkások közgyűlése Tordán

A tordai üvegesmunkások február 13-án délelőtt tartották meg rendes évi közgyűlésüket. Linzmeyer elvtárs elnök üdvözlő szavaival délelőtt 10 órakor nyitotta meg a közgyűlést. — Muntean szaktárs szövetségi titkár a romániai munkásság általános helyzetét ismertette bő részletességgel, behozni azt, hogy csakis nagyobb összetartással és a szerve- zetek hatalmas kiépítésével lehet eredményesen meg- küzdeni a kapitalizmussal szemben. Több elvtárs felszólalása után a közgyűlés határozatilag tiltakozott a munkakamara törvénytervezete ellen, ugyszintén tiltakozott a közgyűlés a betegsegélyző pénztár mizériái ellen is, ahol a tagok érdeket egyáltalán nem veszik figyelembe. A napirend tárgyalása után az új ve- zetőséget választották meg, melynek tagjai a következő elvtársak lettek: elnök: Blaschkó Lajos, alelnök: Schiller Rudolf, jegyző: Schiller Ferenc, pénztárosok: Zelina József és Vanek Rudolf, ellenőrök: Csiszar Ferenc, Gritz Róbert, könyvtáros: Hauer József. Választmá- yi tagok: Ernst Leon, Hauer János, Hoffman Wladislaw, Wenzel Ferenc. Póttagok: Kolbert József, Hagel Johann, Kroch Johann, Hauer Ferenc. A telepen: Zsigmond Ferdinand, Mühlbaer Stanislaw, Hauer Ignác és Korch Johann elvtársak segédpénztárnokokká lettek választva. Blaschkó elvtárs elnök szervezkedésre buzdító szavaival a közgyűlést délután 2 órakor bezárta.

### Ázsiai állapotok a belüi üvegyárban

Biharbélben, messze a bokszei vasúti állomástól, félreesve az ország többi üvegyáraitól, ott van Dvoratsek Gusztáv üvegyára; az ottani üvegesmun- kásoknak erről az „Eldorádójáról” ritkán lehet valamit hallani.

Minthogy a munkásság köréből semmiféle panasz nem hallatszik, azt lehetne hinni, hogy itt minden a legjobb rendben folyik. De hova forduljon a mun- kásság, ha itt nyoma sincs a szervezkedésnek és inkább az alkohol ördögének áldoz, minthogy a szak- szervezethez csatlakozzék.

Történt már egyszer kísérlet a belüi szaktársak megszervezésére, mívegből Rusu titkár elvtárs, akkori üveges titkár volt oda kiküldve, akit becsaltak a gyár irodájába és ott a gyáros és pribékjei gyalázatosan megverték. Ilyesm csak egy megfélemlített és szolga- ságban tartott munkások közönyössége következtében történhetett meg. A szakszervezet ekkor nem tehetett további lépéseket e szaktársak megszervezésére és kénytelen volt őket sorsukra bízni.

A belüi üvegesmunkások helyzete annyira meg- romlott, hogy ma már szívesen fogadnák a segítséget, de hova forduljanak? El vannak hagyatva és el vannak szigetelve a világtól és olyan rossz helyzetben ten- gőnek, hogy abból saját erejükkel nem is tudnak kivergődni. Ha akkor megszerveztek volna, nem volnának ma ebben a nyomorúságban és szervezettől segítséget kérhetnének. Lam, Dvoratsek ur felismerte a szervezkedés értékét, sőt az üvegyárosok kartelljé- nek vezetősegi tagja lett és mint ilyen, érte is a dolgot: munkásainak, sőt tisztviselőinek főlvételi lapjába is belet foglalja, hogy „szigorúan tilos munkásszervezethez tartozni”, amely a gyárnak árt és így Dvoratsek urnak könnyen megy a játék a sajalátaramító üvegesmun- kásokkal és családjaikkal, akiket tetszése szerint szolgaságban tart.

Ki tartaná azt lehetségesnek, hogy a belüi üve- gyárban 1926 május óta decemberig nem fizettek munkabérek?

Az összes munkások kénytelenek könyörögni és koldulni, hogy megszolgált bérükből néhány lejt kap- janak, amit már hónapok óta törvény ellenére és kamatmentesen visszatartanak az irodában, hogy azzal a „nagyságos” Dvoratsek ur spekuláljon.

Ha egy munkás el akar onnan utazni, egyszerűen nem fizetik ki és így kénytelen ott maradni és tovább is a régen megszolgált bérére kapott részletekkel tengetni az életet. Sokan eltávoznának innen, mert a helyzet tarthatatlan, de hova? Erdélyben az üve- gyarak kartellben vannak, így tehát másik üvegyár nem fogadná fel, tehát csak a Regátba mehetne, ennyi utiköltés azonban nincs egy üvegyári munkás- családnak és így kénytelen tovább is szolgálni Dvo- ratsek urat és tovább túrni, amíg végre talán mégis megszabadítja őt a szervezett üvegesmunkásság ennek a polipnak karmai közül.

Napszamosok, munkásnők is épp így kénytelenek megdolgozott bérükre részletekért koldulni, elszám- lásról sincs s ha a szerencsétlenek követelőznek, egyszerűen kizavarják őket az irodából.

Vannak azonban olyanok is Bélben, akik a „nagy- ságos” urral nagyon jó lábon állnak, mert a denun- cialás itt napirenden van, ami miatt végeredményben mindnyájan szenvednek.

A munkások eddigelé a különböző üzletekből „hitekre” éltek, most azonban ezek a kis kereskedők, miután egész tőkájukat ilyenképpen kihiteleztek, nem hiteleznek tovább és így az inség még nagyobb lett. A gyermekek kenyérért és cipőért sirnak, de honnan vegyen a szegény szülő? „Nincs pénz”, — ez a jel- szó Bélben.

Idáig jutott a béli üvegesmunkásság, Dvoratsek ur ellenben fiaival együtt vigan él és kifelé adja az elő- kelő urat, úgy, hogy ha valami idegen vetődik a gyárba, azt hiheti, hogy itt minden a legnagyobb rendben van. Jöjjen azonban valaki szombaton vagy vasárnap, meg- látja, hogy a gyárat valóságos ostromolják a munká- sok, munkásnők, fuvarosok és mindazok, akiknek kö- vetelésük van, akiket azonban leginkább goromba szavakkal odébb küldenek.

Mindazonáltal a katolikus püspök Dvoratsek urat

egyházi rendjellel tüntette ki az egyházzal szemben ki- fejtett érdemeiért.

Minthogy a termelt árut azonnal elszállítják és nagyon kevés készlet van a gyárban, érthetően, hogy oly hosszú idő óta nincs pénz a munkabérek ki- fizetésére. Ily viszonyok között az egyetlen segítség az erős szervezkedés, amit azonban a „nagyságos” Dvoratsek ur érthető okokból szigorúan megtilt, holott ez egyenes törvénytértés és büntetendő cselekmény.

Ily viszonyok között mégis csak fölhevítjük a munka- ügyi minisztérium figyelmét Dvoratsek ur gyalázatos üzelmére és kérjük, hogy ezeknek megszüntetésével szabadítsa meg a szegény üvegyári munkásokat ennek az embertelen gyártulajdonosnak rabsága alól.

A többi üvegyári munkások pedig tanuljanak ebből a szomorú példából és szervezkedjenek ideje- korán, hogy ne jussanak ilyen nyomorúságba, mint az ő szegény béli szaktársaik.

R. H.

## BÉRMOZGALOM

### Clujon

A kolozsvári vas- és fémmunkások a február 15-én lejárt kollektív szerződésük megújítása alkalmával 10%-os bérjavítást kértek a jelenlegi 14/25-től 26/30 lejig terjedő órabérekre. A munkaadók bérjavítás helyett 80%-os bérredukciót akarnak keresztülvinni, kijelentvén, hogy csakis ilyen feltételek mellett hajlandók kollektív- szerződést kötni. Az érdeklét vasmunkásság több eset- ben gyűléseken fejezte ki méltó felháborodását a munkaadók redukción törekvése ellen és határozatilag kimondták, hogy sem a redukción, sem a munkaadók által óhajtott „Munkarendet” nem fogadják el még tárgyalási alapul sem. Előreláthatólag még súlyos harcok lesznek, hogy az elbizakodott munkaadókat észhez térítsük.

### A gyéresi szeggyárban

Az aranyosgyéresi szeggyár munkásai február 1-én lejárt kollektív szerződésük megújítása alkalmával döntőbírósi határozat alapján 3–50%-ig terjedő fizetésemelést kaptak.

A gyár igazgatósága előbb 20, később 10%-kal kívánta leredukálni az érvényben levő munkabéreket és így a döntés lényegében a redukción törekvés igazságtalan voltát is megállapította.

Remélni lehet, hogy végre a gyéresi szeggyár munkássága is belátja, hogy csakis erős és kitartó szervezkedéssel remélheti helyzetének gyökeres meg- javítását.

### Zernestén

A zernesti cellulozegyár munkásainak kollektív- szerződése január 1-én járt le. A munkások és munka- adók közötti tárgyalások nem vezettek eredményre.

A brassói munkügyi inspektor február 23-ára tűzte ki ez ügyben a tárgyalásokat. A munkások a régi szerződés megújítását és 10%-os béremelést kértek.

### Brassóban

A Schiel és Teusch gyári vasmunkások, miután lezajlanak az egyes szakmák kollektív szerződés tár- gyalásai, szintén egy mozgalmat indítanak meg, hogy a mai viszonyoknak megfelelő kollektív szerződést kössön. A cluji szövetséghez tartozó vasascsoport vezetősége és szervezőbizottsága felhívja ezen gyárak szervezeten munkásait, hogy haladéktalanul szervez- kedjenek, mert csak így lehet eredményes ez a moz- galom, amelyet szaktársaink nyomorúságos helyzetének megjavítása érdekében megindítani akarunk.

Cluj (Kolozsvár) vas- és fémpipari bér- mozgalom miatt szigorúan kerülendő.

### SZABÓ LÁSZLÓ

szaktárs, Ioniai csoportunk tagja, január 23-án meghalt. Temetése 26-án volt, a szaktársak nagy részvétellel kísérték ki utolsó útjára. Emlékét megőriztük.

### THOMAE MIHÁLY

vizvezeték szerelő szaktárs, kolozsvári csoportunk tagja. február hó 16-án proletárbetegségben meghalt. Teme- tése február 19-én — pap nélkül — volt, a kolozsvári szervezett vasmunkásság nagyszámú részvétele mellett. A sirnál Schneg Ferenc csoportelnök szaktárs mondt bucsuztatót, a szocialista párt részéről pedig Ehrenfeld elvtárs bucsuztatta el öntudatos elvtársunkat. — Az elhalt szaktársunk emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Munkásárulók Petrozsényben. A petrozsényi nyugati gépfüzemben és központi műhelyben is van egy pár levitézlett gyalázalok, akik ma is szakszer- vet ellenes propagandát fejtenek ki. Így gondolnak maguknak, az összesség rovására, anyagi előnyöket szerezni. Ha szükséges lesz, még ráterünk ezen piszko- árulók viselkedésére és be fogjuk őket mutatni Ro- mánia szervezett munkásságának.

Köszönetnyilvánítás. Alulírott köszönetet mondok Kolozsvár szervezett vas- és fémmunkásainak, felejt- hetetlen férjem temetésén való részvételükért és a részemre gyűjtött 8248 lei anyagi támogatásukért. Özv. Thomae Mihályné

Rugács József. Piszkos madár az, aki a saját és más fészket is bepiszkolja, ilyen található Lupeniben is, aki Rugács József névre figyelmes lesz. Ez az alak egyetlen szavakkal a munkásszervezeteket munkás létevé piszkolta. A lupeni csoport vezetősége fölshólit minden szervezett és józan munkást, hogy a fenti névre hallgató kulival mindenféle összekötöttet sza- kitson meg és mint ellenséget tekinték. — A lupeni munkásság részéről nevezett erkölcsi halottnak nyit- vánították.

Felolós szerkesztő: Bartalis Sándor. Kiadó: A Romániai Vas-, Fém- és Vegyipari Munkások Szövetsége.

Gutenberg-könyvnyomda Cluj